

Titulació	Tipus	Curs
Criminologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Yolanda Pardo Cladellas

Correu electrònic: yolanda.pardo@uab.cat

Equip docent

Lidia Gimenez Llorc

Constanza Denisse Daigre Blanco

Anastasiya Ivanova Serokhvastova

Yolanda Pardo Cladellas

Beatriz Molinuevo Alonso

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Nivell moderat de comprensió d'anglès escrit.

La docència de l'assignatura s'impartirà tenint en compte la perspectiva dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

La llengua tant per a les classes de teoria com seminaris serà el castellà.

Objectius

Els objectius de l'assignatura són:

- oferir una visió general sobre l'estat actual del consum de substàncies tenint com a referència diversos observatoris i informes a nivell nacional, europeu i mundial, així com des de les perspectives d'edat i sexe/gènere;
- introduir conceptes bàsics relacionats amb les drogues i els trastorns relacionats amb el seu consum (intoxicació, tolerància, síndrome d'abstinència, etc.);
- facilitar una visió biopsicosocial sobre els diversos mecanismes implicats en la conducta addictiva, fent especial èmfasi en les troballes científiques més rellevants des de perspectives bàsiques i aplicades;

- conèixer els efectes de les principals drogues sobre els diversos sistemes de l'organisme i els seus efectes a nivell emocional, cognitiu i social;
- conèixer metodologies i instruments d'avaluació que permeten tenir una visió global de la història i de la situació actual de drogodependència de la persona;
- introduir les alternatives terapèutiques ambulatories existents i els tractaments farmacològics actuals més rellevants;
- estudiar la relació entre la conducta addictiva a drogues i la conducta delictiva i conèixer diverses aproximacions teòriques i tipologies delictives associades;
- conèixer les diferents eines per a la prevenció, així com la rehabilitació i la reinserció social.

Els objectius formatius d'aquesta assignatura correspondran a:

"Utilitzar metodologies d'investigació pròpies de l'àrea per analitzar la informació en un context específic i avaluar els resultats d'aquest treball de manera que l'aplicació d'aquestes metodologies permeti realitzar estudis especialitzats a nivell de màster i doctorat."

"Transmetre al públic especialitzat i a la societat en general les aportacions per resoldre situacions en l'àrea de drogodependència amb un objectiu de prevenció i d'integració social".

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Analitzar el conflicte i la criminalitat utilitzant les teories criminològiques i els seus fonaments psicològics i sociològics.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar amb criteri científic les informacions obtingudes en les bases de dades criminològiques.
2. Aplicar el coneixement científic criminològic per analitzar la delinqüència.
3. Escollir de manera adequada el recurs social per a cada cas d'intervenció professional.
4. Inferir els models d'intervenció en funció d'una avaluació de necessitats prèvia eficaç.
5. Redactar un treball acadèmic.
6. Relacionar-se respectuosament amb persones.
7. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
8. Transmetre oralment les idees a una audiència.
9. Treballar de manera autònoma.
10. Treballar en equip i en xarxa.
11. Utilitzar la metodologia d'investigació necessària en funció de la recerca criminològica plantejada.

Continguts

CLASSES TEÒRIQUES

BLOC 1. Bases conceptuals

Droga: definició i conceptes relacionats. Estat actual del consum de d'alcohol i drogues, sota les perspectives d'edat i sexe/gènere (Tema 1)

BLOC 2. Mecanismes explicatius de la drogodependència

Bases psicosocials en la drogodependència (Tema 2)

Drogodependència: aprenentatge i condicionament (Tema 3)

Bases neurobiològiques del consum de substàncies i la drogodependència (Tema 4)

BLOC 3. Nivells d'actuació

Prevenció, avaluació, diagnòstic, tractament, rehabilitació i reinserció (Tema 5)

BLOC 3. Història, mecanismes de acció i efectes

Alcohol (Tema 7)

Cannabinoïds (Tema 8)

Psicoestimulants (Tema 9)

Opioïds (Tema 10)

Drogues de disseny i anàlisi toxicològic de les drogues d'abús (Tema 12)

BLOC 5. Aspectes criminològics

Relació entre drogues i delinqüència (Tema 6)

Relació entre drogues i conducta agressiva (Tema 11)

SEMINARIS

Els blocs teòrics es complementen amb els següents seminaris:

Seminari 1. Treball amb metodologia ABR (Aprenentatge basat en reptes) I: Presentació del repte. Es farà l'explicació de la metodologia ABR i de com s'organitzarà la solució al repte.

Seminari 2. Treball amb metodologia ABR II: Inici de l'elaboració d'una proposta de solució al repte. Assignació de tasques i responsabilitats als membres del grup.

Seminari 3: Cerca d'articles en bases de dades científiques i indicadors bibliomètrics (ACTIVITAT AVALUABLE)

Seminari 4. Cinefòrum: Variables biològiques i ambientals de la conducta addictiva (ACTIVITAT AVALUABLE)

Seminari 5. Treball amb metodologia ABR III: Aplicació de tècniques de recerca per al desenvolupament de la proposta de solució pels equips de treball.

Seminari 6. Avaluació en addiccions (ACTIVITAT AVALUABLE)

Seminari 7. Conferència d'Alcohòlics anònims

Seminari 8. Debat sobre la legalització del cànnabis (ACTIVITAT AVALUABLE)

Seminari 9. Treball amb metodologia ABR IV: Avaluació i prototipació de les solucions proposades.

Seminari 10. Conferència ponent extern sobre estratègies d'intervenció.

Seminari 11. Treball amb metodologia ABR V: presentació de propostes (I part)

Seminari 12. Treball amb metodologia ABR VI: presentació de propostes (II part)

El primer dia de classe es facilitarà el cronograma amb les diverses sessions.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris especialitzats (SESP)	19,5	0,78	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Teoria (TE)	19,5	0,78	2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Estudi individual, preparació de treballs, lectures	106	4,24	2, 3, 4, 5, 7, 9, 10

Els continguts de l'assignatura es tracten en classes teòriques que cobreixen els aspectes conceptuals més fonamentals i en seminaris que incideixen en els aspectes més pràctics i on es treballa de forma dinàmica i interactiva.

Dels seminaris, 4 d'ells tindran associada una activitat avaluable grupal que l'alumnat ha de lliurar la setmana següent al seminari. Les activitats avaluables grupals dels 4 seminaris seran qualificades com a "apte" i en cas que siguin "no apte" seran retornades perquè es puguin modificar.

Altres seminaris són sobre l'aplicació de la metodologia d'aprenentatge basat en reptes (ABR) que suposa un treball que parteix per un desafiament real i requerirà treballar en equip amb el proponent del repte i altres agents experts del territori per proposar possibles solucions. El repte es desenvolupa en tres fases: Vincle/Compromís, investigació/Prototipatge i Implementació/Avaluació. L'estudiant, en equip, s'enfronta a una problemàtica concreta del territori i explora possibles opcions de millora, arribant a formular una proposta de solució.

Tutories

L'alumnat pot demanar tutories individuals i grupals per qualsevol dels aspectes que configuren el seu aprenentatge.

Puntualitat i actitud respectuosa

Les classes comencen puntualment. L'entrada en classe una vegada aquesta ha començat o la sortida abans de la seva finalització han de ser justificades via campus virtual.

Tot l'alumnat resta obligat a tenir una actitud respectuosa cap la resta de l'alumnat. Cap conducta ofensiva o discriminatòria (per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió, o qualsevol altra circumstància personal o social) serà admesa en el decurs de les classes.

Més informació

Tota la informació referent a l'assignatura es trobarà en Moodle, que és el mitjà de comunicació amb els alumnes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	50%	2,5	0,1	2, 3, 4, 7
Presentació grupal proposta de solució al repte	30%	1,25	0,05	1, 10, 11
Treballs grupals dels seminaris	20% 0.5 per seminari	1,25	0,05	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

L'alumnat ha de seguir el curs (assistència mínima del 80% de les classes teòriques i dels seminaris) per poder superar l'assignatura. Les absències només poden justificar-se per raons de malalta o altres de força major i per raons acadèmiques prèviament autoritzades pel professorat. Només si el segueix però no supera les avaluacions parcials, podria recuperar les parts no superades a la prova de recuperació.

Per aprovar l'assignatura, a més de l'assistència mínima del 80% cal obtenir una nota mínima de 5 en cadascuna de les dues parts en què s'estructura el curs (Primera part: bloc 1 i 2 i tema alcohol; Segona part: des de cannabinoïds a bloc 5).

L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable.

Avaluació continuada

Durant el curs hi haurà dues convocatòries d'avaluacions parcials de l'assignatura. Les dates es comunicaran a l'alumnat el primer dia de classe. Aquestes avaluacions, en cas de ser superades, serviran per eliminar matèria de la prova de recuperació. Cada avaluació parcial donarà lloc a una nota independent. Les preguntes seran ítems d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta i només una opció vàlida.

S'aplicarà una correcció per descomptar els encerts a l'atzar [$\text{Puntuació corregida} = (\text{encerts} - (\text{errors}/4))$] que serà transformada en una nota que pot variar entre 0 i 10. Després de cada avaluació parcial, l'alumnat disposarà d'un període de 24 hores per enviar, a través del Moodle, comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pel professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, una vegada publicada la llista, l'alumnat disposarà de 2 dies per a contactar amb l'equip de professorat per a sol·licitar reunió per a revisar l'examen.

Prova de recuperació

L'alumnat que no hagi superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada i quan hagi complert la presencialitat mínima del 80% o l'alumnat que hagi optat per l'avaluació única, es podran presentar a una prova de recuperació. La data es comunicarà el primer dia de classe. La prova constarà de dues parts: a) Primer parcial de teoria i seminaris; i b) Segon parcial de teoria i seminaris. En el cas de l'alumnat amb avaluació continuada només s'haurà d'examinar de la part que no hagi superat en les avaluacions continuades.

Les característiques dels exàmens així com la fórmula per calcular la nota seran les mateixes que les de les avaluacions continuades.

Després de cada examen, l'alumnat disposarà d'un període de 24 hores per a enviar, a través de Moodle, comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pel professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, una vegada publicada la llista, l'alumnat disposarà de 2 dies per a contactar amb l'equip de professorat per a sol·licitar reunió per a revisar l'examen.

L'alumnat que ja hagi superat tota l'assignatura o una part d'aquesta en les avaluacions continuades i que vulguin presentar-se per millorar nota d'una o més parts, podran fer-ho sempre que ho comuniquin al coordinador de l'assignatura, a través del Moodle, amb una antelació mínima de tres dies. La presentació a un examen per millorar nota no implicarà la renúncia a la nota obtinguda en la prova d'avaluació corresponent.

Normativa anti-còpia i anti-plagi

Un alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura (0) i perdrà el dret a la recuperació.

Nota final de l'assignatura

L'examen suposarà el 50% de la nota global de l'assignatura. Cadascun dels 4 seminaris amb lliuraments suposarà un 5% de la nota i la proposta de solució al repte un 30% de la nota global.

Nota final= (nota mitjana exàmens parcials o examen general de teoria * 0,5) + (nota seminaris * 0,2) + (nota proposta de solució al repte*0,3). Aquesta fórmula només s'aplicarà en el cas que s'hagi aprovat els dos exàmens de l'assignatura o l'examen de l'avaluació única.

A l'alumnat que no hagi assistit a un seminari en el sistema d'avaluació continuada, no se'l computarà la participació en el treball vinculat al seminari corresponent.

Avaluació única

Sistema d'avaluació única

En aquest cas l'alumnat serà avaluat sobre la base d'una prova final, en la que l'alumne ha de demostrar que ha adquirit el conjunt de competències de l'assignatura.

- Informes de seminari: l'alumnat haurà d'entregar un informe sobre quatre seminaris a partir del material que rebrà (vídeos, articles, etc.) i de l'elaboració i reflexió sobre una sèrie de preguntes i la bibliografia consulta en format APA. Aquesta part tindrà un pes d'un 5% per cada informe, 20%, per tant, de la nota global).
- Proposta de treball de recerca: l'alumne haurà d'entregar i fer la defensa oral d'un protocol d'un projecte de recerca en l'àmbit de les addiccions seguint les indicacions que rebrà sobre les diverses parts del protocol (antecedents, justificació, hipòtesis, objectius, metodologia, impacte esperat dels resultats i bibliografia en format APA). Aquesta part tindrà un pes del 30% de la nota global.
- Examen tipus test: el contingut treballat a teoria i seminaris s'avaluarà a partir d'un examen tipus test. Les preguntes seran ítems d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta i només una opció vàlida. S'aplicarà una correcció per descomptar els encerts a l'atzar [$\text{Puntuació corregida} = (\text{encerts} - (\text{errors}/4))$] que serà transformada en una nota que pot variar entre 0 i 10. Després de l'examen, l'alumnat disposarà d'un període de 24 hores per enviar, a través del Moodle, comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pel professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, una vegada publicada la llista, l'alumnat disposarà de 2 dies per a contactar amb l'equip de professorat per a sol·licitar reunió per a revisar l'examen. És necessari una qualificació mínima de 5 en aquesta part per aprovar l'assignatura. Aquesta part tindrà un pes del 50% de la nota global. Les preguntes de l'examen vindran derivades dels apunts publicats al campus virtual així com del llibre: Goldstein, A. (2001). *Addiction: from biology to drug policy* (Second edition). Oxford University Press.

Bibliografia

La bibliografia i els enllaços d'interés que s'indiquen a continuació permeten ampliar i obtenir un coneixement més detallat dels continguts tractats a les classes teòriques i els seminaris.

L'asterisc * assenyala els llibres més bàsics per al seguiment de l'assignatura.

1. BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

Conceptes bàsics en drogodependències

Fernández-Teruel, A. (2008) *Farmacología de la conducta: De los psicofármacos a las terapias psicológicas*. Bellaterra, Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB. (Capítol 10: "Farmacología de la adicción y las sustancias de abuso")

*Golstein, A. (1995). *Adicción*. Ediciones en Neurociencias.

Golstein, A. (2003). *Adicción: de la biología a la política de drogas*. Ars Mèdica.

Koob, G. F. (2006). *Neurobiology of addiction*. Elsevier Academic Press.

Lorenzo, P., Ladero, J.M., Leza, J.C., & Lizasoain, I. (2009). *Drogodependencias. Farmacología, patología, psicología, legislación*. Editorial Médica Panamericana.

Snyder, S. H. (1993). *Drogas y Cerebro*. Prensa Científica.

Mecanismes explicatius del consum de drogues

Domjan, M. & Burkhard, B. (1994). *Principios de aprendizaje y conducta*. Debate.

*Graña, J.L.(1994). *Conductas adictivas: teoría, evaluación y tratamiento*. Debate.

Snyder, S. H. (1993). *Drogas y Cerebro*. Prensa Científica.

Característiques i efectes de diverses drogues

Golstein, A. (1995). *Adicción*. Ediciones en Neurociencias.

Feldman, R.S., Meyer, J.S., & Quenzer, L.F. (1997). *Principles of neuropsychopharmacology*. Sinauer Associates, Inc.

*Lorenzo, P., Ladero, J.M., Leza, J.C., & Lizasoain, I. (2009). *Drogodependencias. Farmacología, patología, psicología, legislación*. Editorial Médica Panamericana.

Publicacions del National Institute on Drug Abuse (NIDA) (
<https://www.drugabuse.gov/es/informacion-sobre-drogas>)

Nivells d'actuació: Prevenció, avaluació, diagnostic, tractament, rehabilitació i reinserció

Díaz-Morán, S. & Fernández-Teruel, A. (2013). *Integración e interacciones entre los tratamientos farmacológicos y psicológicos de las adicciones: una revisión*. *Anales de Psicología*, 29 (1): 54-65.

Garrido, V. (1993). *Técnicas de tratamiento para delincuentes*. Centro de Estudios Ramón Areces.

Graña, J.L. (1994). *Conductas adictivas: teoría, evaluación y tratamiento*. Debate.

Manuais i guies de Socidrogalcohol (
<http://www.socidrogalcohol.org/manuales-y-guias-clinicas-de-socidrogalcohol.html>)

Aspectes criminològics

Bennett, T. & Holloway, K. (2005). *Understanding drugs, alcohol and crime*. Open University Press.

Carrasco, J.J. & Maza, J.M. (2008). *Manual de psiquiatria legal y forense*. La Ley-Actualidad, S.A.

Cohen, P. J. (2004). *Drugs, addiction, and the law: policy, politics, and public health*. Carolina Academic Press.

Fuertes, J.C. & Cabrera, J. (2007). *La salud mental en los tribunales*. Arán Ediciones.

Garrido, V., Stangeland, P. & Redondo, S. (2023). *Principios de criminología* (5ena ed.) Editorial Tirant lo Blanch.

2. ENLLAÇOS D'INTERÉS

<http://www.aspb.es/quefem/atenciodroga.htm> (Agència de Salut Pública. Pla d'acció sobre drogues de Barcelona)

<http://www.socidrogalcohol.org/> (Sociedad Científica Española de estudios sobre el alcohol, el alcoholismo y las otras toxicomanías)

<http://www.pnsd.msc.es/> (Plan Nacional sobre Drogas)

<http://www.who.int/es/> (Organización Mundial de la Salud)

<http://www.nida.nih.gov/> (National Institute on Drug Abuse)

<http://www.emcdda.europa.eu/> (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)

<http://www.criminologia.net/> (Sociedad Española de Investigación Criminológica)

<http://www.unodc.org/unodc/index.html> (United Nations Office on Drugs and Crime)

<http://www.irefrea.org/> (Institut Europeo de Estudios en Prevención)

<http://www.incb.org/> (International Narcotics Control Board)

Programari

No cal cap programari.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	11	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	12	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	13	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt